

**МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА**

За министър:

Заместник-министър: *Б. Бацов*

Заповед за заместване №: *7009* / *543*

от *28.04* / *2015*

**УТВЪРЖДАВАМ:  
МИНИСТЪР НА КУЛТУРАТА  
ВЕЖДИ РАШИДОВ**

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА  
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА  
ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

Направление: 212 МУЗИКАЛНИ И СЦЕНИЧНИ ИЗКУСТВА  
Професия: 212040 БАЛЕТИСТ  
Специалност: 2120401 КЛАСИЧЕСКИ ТАНЦ

София, 2015 г.

*RA*

## **I. Цел на изпитната програма**

Изпитната програма има за цел организирането и провеждането на държавни изпити по теория и практика за придобиване трета степен на професионална квалификация за професията – “Балетист”, със специалност “Класически танц”.

Разработена е на основата на ЗНП, ЗПОО, ЗСООМ, нормативните документи за придобиване степен на професионална квалификация.

## **II. Организация и съдържание на държавните изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация.**

1. Държавните изпити за придобиване трета степен на професионална квалификация са:

- Изпит по теория на професията по обобщен конспект.
- Изпит по практика на професията.

2. Държавният изпит по теория на професията е национален и писмен, провежда се на една дата за всички ученици. Продължителността на изпита е 4 астрономически часа. В деня на изпита в запечатани пликове се представят всички изпитни теми и за всяка специалност се изтегля една изпитна тема.

3. Държавният изпит по теория на професията се оценява от изпитна комисия, определена със заповед на директора на училището.

4. Държавният изпит по практика на професията представлява изпълнение на танцов материал, съдържащ се в учебните програми по класически танц и в съответствие с образователните изисквания за професия “Балетист”. Провежда се по график на училището.

5. Държавният изпит по практика на професията се провежда пред комисия, назначена от директора на училището.

6. В определеното в графика време и място за провеждане на държавните изпити по теория и практика на професията, учениците се явяват с документ за самоличност.

7. Оценките поставени от изпитните комисии са окончателни и не подлежат на промяна.

### III. Професионални компетенции и критерии за оценяването им

1. Професионални компетенции, придобити в резултат на обучението по теория на професията:

Таблица № 1

№	Професионални компетенции	Учебни предмети		
		1	2	3
1.	Познаване на методическите принципи и правила за изграждане на правилна постановка и танцовална техника	X		
2.	Познаване и боравене с понятията и терминологията на специалността	X		X
3.	Познаване на основните принципи и методи за работа в група	X		
4.	Познаване на принципите и методите за самостоятелна работа			X
5.	Познаване на епохите и стиловете в класическия танц			X
6.	Познаване на епохите и направленията в историята и развитието на танца	X		X
7.	Познаване на принципите за достигане на висока танцовална техника и изразителност	X		X
8.	Познаване на историята и етапите в развитието на класическия танц		X	
9.	Познаване на историята и етапите в развитието на българския балет		X	
10.	Познаване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд	X		

#### Легенда към таблица №1

1. Главен специален предмет – Класически танц. Теория и методика на специалността.

2. Репертоар

3. История на танца

Критерии за оценяване на професионалните компетенции на кандидатите за придобиване на професионална квалификация за професия “Балетист” са свързани със способностите им да се реализират в областта на танца, както да се обучават и развиват в академична среда.

На това ниво от кандидатите се очаква следното:

- Да покажат, че са в състояние да разбират същността на изпитните задачи (комплексни теми) и тяхната връзка с курса, който са завършили; да демонстрират необходимите за случая компетенции.

- Могат ясно да излагат знанията си устно и писмено
- Притежават необходимите знания и умения за успешна професионална реализация
- Могат да намират самостоятелно нужната информация по конкретни теоретични и практически въпроси.
- Демонстрират разбиране на теоретичните аспекти и тяхната връзка с практическите умения в областта на професионалната танцова практика.
- Имат яснота за силните си и слаби страни в областите с които се занимават – солово изпълнение, танц в група, методически анализ.

## 2. Учебно съдържание и критерии за оценяване степента на усвояването му:

№	Учебни предмети Теми от учебното съдържание	Критерии на оценяване
	Главен специален предмет – Класически танц Теория и методика на специалността История на танца	
1	<b><u>Тема №1</u></b> Произход и съдържание на класическия танц	Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията Притежава систематизирани знания
2	<b><u>Тема №2</u></b> Урокът по класически танц – Раздели и съдържание	Познаване и владее на терминологията. Степен на разбиране на проблематиката. Познаване на структурата на урока и същностното съдържание на всеки раздел от него. Притежава систематизирани знания. Вярност на определенията и примерите.
3	<b><u>Тема № 3</u></b> Les Battements (батмани). Batmants tendu	Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите. Систематизиране на знанията. Граматически правилен език Стил в изложението
4	<b><u>Тема № 4</u></b> Позите на класическия танц. Групи пози. Съдържание на позите	Познаване и владее на терминологията Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите
5	<b><u>Тема № 5</u></b> Въртения. Pirouettes (пируети). Tours (турове)	Познаване и владее на терминологията Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите
6	<b><u>Тема № 6</u></b> Les ronds (рондове)	Познаване и владее на терминологията Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите
7	<b><u>Тема № 7</u></b> Les fouetes (движения фуете)	Познаване и владее на терминологията Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите
8	<b><u>Тема № 8</u></b>	Познаване и владее на терминологията

	Les ports des bras (движения на ръцете)	Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите
9	<b>Тема № 9</b> Allegro (скокове). Групи скокове според амплитудата на скока	Познаване и владееене на терминологията Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите
10	<b>Тема № 10</b> Les baterie (удари с краката)	Познаване и владееене на терминологията Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите
11	<b>Тема № 11</b> Les mouvements liesons (свързващи движения)	Познаване и владееене на терминологията Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите
12	<b>Тема № 12</b> Движения en tournants	Познаване и владееене на терминологията Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите
13	<b>Тема № 13</b> Жан-Жорж Новер	Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите Систематизиране на знанията Граматически правилен език Стил в изложението
14	<b>Тема № 14</b> Симфонизация на танца – П. И. Чайковски	Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите Систематизиране на знанията Граматически правилен език Стил в изложението
15	<b>Тема № 15</b> Реформаторски течения в началото на XX век	Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите Систематизиране на знанията Граматически правилен език Стил в изложението
16	<b>Тема № 16</b> Балета в България – първи прояви	Степен на обхващане на проблематиката Вярност на определенията и примерите Систематизиране на знанията Граматически правилен език Стил в изложението

### 3. Изпитна програма за държавния изпит по теория на професията.

#### 3.1. Обобщен конспект - изпитни теми за писмен изпит:

Комплексна тема	План-тезис	Макс. брой точки
<b>Тема №1</b> Произход и съдържание на класическия танц	Произход на танца Компонентите на класическия танц Танцувалност Способи за изразителност на класическия танц	20 20 10 10
<b>Тема №2</b> Урокът по класически танц –	Съдържание и смисъл на урока по класически танц	20

Раздели и съдържание	Разпределение на натоварването Значение на раздела allegro в урока	20 20
<b>Тема № 3</b> Les Battements (батмани). Batmants tendu	Характеристика на групата Съдържание на групата Значение на движенията от групата за формиране на танцора. Форми на battements tendu Правила на всяка форма	15 10 10 10 15
<b>Тема № 4</b> Позите на класическия танц. Групи пози. Съдържание на позите	Характеристика на групата Видове пози Емоционално съдържание на всяка поза Значение на позите за формиране на танцора и танцувалността му.	10 10 20 20
<b>Тема № 5</b> Въртения. Pirouettes (пируети). Tours (турове)	Характеристика на групата Съдържание на групата Въртения en dehors и en dedans – правила Значение на въртенията за развитие на танцувалната техника	15 10 25 10
<b>Тема № 6</b> Les ronds (рондове)	Характеристика на групата Съдържание на групата Значение на движенията от групата	20 20 20
<b>Тема № 7</b> Les fouetes (движения фуете)	Характеристика на групата. Основно правило за движението fouete (фуете) Съдържание на групата Тур fouete – методически анализ Значение на групата за формиране на танцора	15 10 15 20
<b>Тема № 8</b> Les ports des bras (движения на ръцете)	Характеристика на групата Съдържание на групата VI port de bras - методически анализ Значение на ports des bras	15 10 25 10
<b>Тема № 9</b> Allegro (скокове). Групи скокове според амплитудата на скока	Характеристика на този раздел на танца Определение на понятието “скок” в танца Съдържание на групите. Значение на всяка група за формиране на техниката на танцора и нейното развитие	20 20 20
<b>Тема № 10</b> Les baterie (удари с краката)	Характеристика на групата Съдържание на групата Значение на движенията от групата за формиране на танцора и развитие на техниката на танца	15 10 20 15

<b>Тема № 11</b> Les mouvements liasons (свързващи движения)	Характеристика на групата Съдържание на групата Значение на тази група движения Pas de bourre – видове	15 10 15 20
<b>Тема № 12</b> Движения en tournants	Характеристика на групата Съдържание на групата Значение на движенията en tournant за развитие на техниката Tours lents (бавно въртене) – характеристика на този вид въртене. Значение	15 10 15 20
<b>Тема № 13</b> Жан-Жорж Новер	Новер – балетмайстор Новер - теоретик «Писма за танца» - свидетелство за развитието на балета през XVIII век Значение на “Писма за танца” за развитието на балета	15 15 20 10
<b>Тема № 14</b> Симфонизация на танца – П. И. Чайковски	Балетите на Чайковски Мариус Петипа Лев Иванов	20 20 20
<b>Тема № 15</b> Реформаторски течения в началото на XX век	Творчеството на Михаил Фокин в Русия Сергей Дягилев – значение на дейността му “Руските сезони” в Париж - значение	20 15 25
<b>Тема № 16</b> Балета в България – първи прояви	Дейността на Ал. Димитров, Пешо Радоев, Руска Колева Творчеството на Анастас Петров Укрепване на професионалната група при Софийска опера Анастас Петров – създателят на българския професионален балет	15 15 10 20

#### IV. Държавен изпит по практика на професията

##### 1. Критерии за оценяване по практика на професията

№	Критерий за оценяване по практика	Брой точки
1.	Показват усвоен материал във всички раздели на изпита	20
2.	Музикалност на изпълнението	10
3.	Координация – танцувалност	20
4.	Индивидуален стил на изпълнението	10

## 2. Програма за изпит по практика на професията:

Всеки ученик трябва да изпълни следното:

1. Екзерсис на станка – в група.
2. Работа на среда – в група.
3. Allegro – в група.
4. Палцова техника – само за момичета – в група.
5. Репертоар – едно от следните произведения:
  - класическа вариация - солово изпълнение;
  - pas de deux или pas de trois от класическия репертоар – съответният брой участници;
  - интерпретация на произведение върху класическа или съвременна музика - соло или група.

## V. Система за оценяване:

Оценяването на изпитните теми по теория на професията и на изпита по практика на професията се извършва по единни критерии, съгласно приложените таблици. За всеки критерий се определя относителна тежест в точки. Максималният брой точки е 60 точки. В зависимост от показаните знания и умения за всеки критерий могат да се получат от 0 до максималния брой точки.

- При пълно и вярно покриване на съдържанието на критерия се поставят максималният брой точки;
- При непълно покриване на съдържанието се отнемат от 20 до 50 % от максималния брой точки;
- При допуснати съществени пропуски и грешки се отнемат над 50% от максималния брой точки, които могат да бъдат и 0.
- Точките от всички критерии се събират и получената максимална сума от 60 точки се дели на 10 и се получава оценка по шестобалната система, която се изчислява с точност до 0.01.
- Окончателната оценка се формира като средноаритметична оценка по шестобалната система от оценките, поставени от всеки член на комисията с точност до 0.01.



**Приложение № 1**

Заявление за допускане до изпити  
за професионална квалификация

---

/вид, наименование на училището/

ДО  
ДИРЕКТОРА НА

.....  
.....

**ЗАЯВЛЕНИЕ  
ЗА ДОПУСКАНЕ ДО ИЗПИТИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

от .....

/име, презиме и фамилия на ученика/

ЕГН ..... Входящ номер ..... клас .....

Професия ..... специалност .....

Живуц на адрес: .....

..... Тел.....

Уважаеми господин /госпожо/ директор,

През учебната 200.../200... г. предстои да завърша XII клас и заявявам  
желанието си да се явя на изпити за професионална квалификация, както следва:

- Теория на професията по обобщен конспект и по практика на професията

Ученик: .....

/подпис/

Длъжностно лице: .....

/подпис/